

## **Festa de Sant Tomàs d'Aquino de Blanquerna**

27 de gener del 2023

Benvolgudes i benvolguts:

Avui és un dia massa emotiu i per això he intentat escriure una sèrie de reflexions sobre aquests meus més de 40 anys a Blanquerna i 33 a la Universitat Ramon Llull. Què puc dir-vos?

Tot va començar quan el Cardenal Jubany, arquebisbe en aquell moment de Barcelona, l'1 de setembre del 1981 em va nomenar Delegat Diocesà d'Ensenyament, que comportava representar-lo a l'Escola de Mestres Blanquerna. Em va donar una raó doble del meu nomenament: la principal era per ser fill de mestres i, l'altra, també present, per la meva experiència en la pastoral universitària, com a consiliari general i co-fundador del MUEC (Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians).

Però què havia fet un servidor fins llavors? Breument es pot dir. Fill de pares mestres "nacionals", de les terres tarragonines, i el gran de sis germans. Participava a l'Església de Sant Felip Neri de Barcelona, al costat de la Catedral, com a escolà i feligrés, i vaig estudiar als Jesuïtes de Casp, ja que el meu pare era molt pro-jesuític. De jovenet vaig ingressar al Seminari de Barcelona on vaig fer el batxillerat, filosofia i teologia, i tot i que a la meitat dels estudis de teologia em van enviar a fer la llicència en teologia a Roma a la seva Universitat més rellevant, com és la Gregoriana dels jesuïtes. Era l'any 1963, i l'any següent em van ordenar de capellà. Aquests anys vaig poder viure a Roma en un moment excepcional: s'estava celebrant el Concili Vaticà II (1962-1965) i vaig tenir el privilegi de poder-lo seguir i viure de ben aprop. De retorn de Roma, vaig tastar el fer de vicari a Vilanova i la Geltrú, i poc després el ser Cap d'estudis del Seminari Menor. Tres anys després, de nou cap a Roma, combinat amb Alemanya, i durant tres cursos per a fer el Doctorat i preparar-me com a professor.

De retorn a Barcelona, m'incorporo a la Facultat de Teologia de Catalunya com a professor i catedràtic de Teologia Fonamental i d'Eclesiologia. Com encàrrec pastoral em confiaren la pastoral universitària, junt amb el P. Serramona de Sant Felip Neri, gran amic i entranyable company que enguany ens ha deixat. En aquesta etapa neix el MUEC iniciat a Barcelona 1971, eixamplat a tot Catalunya i a les Illes el 1975. Fou una etapa fascinant per l'intent d'acostar la fe cristiana a la vida quotidiana universitària en el context nou de la transició política, amb

les dificultats, paradoxes i il·lusions que va comportar, no totes ni molt menys reeixides, però que m'han marcat un camí.

I reprenent aquesta memòria, cal subratllar com a la Delegació d'Ensenyament es van anar incorporant nous professors de Religió de diverses procedències que van ajudar a donar un nou enfoc a la seva presència als Instituts com a treball de frontera, com les famoses Trobades d'Estudiants d'Institut.

La primera etapa meva a Blanquerna fou una etapa compartida amb gent molt animosa que hi treballava: recordo especialment el Director, P. Joaquim Aragó SJ, el cap d'estudis i l'home clau, el P. Jaume Bayó SchP, el germà de La Salle, Joan Farrés, primer promotor del mètode Blanquerna, l'administrador i promotor del Secretariat de l'Escola Cristiana, P. Riu -ara membre del nostre Patronat- i els primers laïcs que n'assumiren la direcció: en Francesc Rovira i l'Enric Masllorens, i el gerent Josep Vidal, i tot un grup entusiasta de professores i professors que treballaven amb gran il·lusió i mestratge. Quin record, encara que llunyà, tinc d'aquella entranyable Escola de Mestres, que es transformà amb l'esplèndid edifici del c/Císter, tot essent promotora de la URL.

Però, l'etapa que a mi més m'ha marcat com a President de Blanquerna, va ésser un important i nou desafiament liderat pel cardenal Jubany com era la creació d'una Universitat d'inspiració cristiana, tot federant-se amb els jesuïtes i els de La Salle, en la qual Blanquerna tingués un rol significatiu, que es va plasmar en què un servidor com a president de Blanquerna en fos el secretari del Patronat, responsabilitat que he exercit fins aquest darrer setembre. Això va ser fa 33 anys! Quina il·lusió i quin desafiament! Això va portar a la nostra Blanquerna una ampliació notable i creixent de la seva proposta universitària ja dins la URL assumint els tres eixos clàssics de la tradició universitària catòlica com són l'Educació, la Salut i la Comunicació.

Primer varem ampliar el nostre transatlàntic del c/Císter, amb Magisteri, com a nucli original i preciosa tradició, amb la força de Psicologia, sempre capdavantera, i amb dos novetats en el marc universitari com Logopèdia, els primers a Catalunya, i CAFE, i posteriorment gestió esportiva, tot liderat avui pel nostre ja clàssic però sempre incansable degà Jordi Riera. Amb ell vull agrair a tota la gent del centre senior de Blanquerna tots aquests anys! Poc després es va desplegar Salut, que és el pot petit de Blanquerna on hi ha una excel·lent confitura, cada cop més sol·licitada, amb les dobles línies tant d'Infermeria com de Fisioteràpia, acompanyades per la Nutrició humana i dietètica, i, amb gran il·lusió i novetat que fou Farmàcia i el que pugui seguir, segons ens ha dit el nostre actual President, tot amb una Degana entranyable i molt estimada, com

la Conxita Mestres. Finalment, Comunicació, amb Periodisme i Comunicació corporativa, Publicitat, Relacions públiques i Marketing, Comunicació Audiovisual, Relacions Internacionals, Global communication i Digital media, amb un convençut i entranyable degà com en Josep Lluís Micó, essent per primer cop un periodista que és el Degà. Serà des d'aquest àmbit que n'ha sortit el nostre creatiu, amable i renovador Rector actual, en Josep Rom, que a més va ser de l'equip creador i promotor de la Facultat i al qual se li deuen els primers logotips de Blanquerna i de la URL.

Tot aquest procés té com a punt central el Patronat format per catorze persones sempre disponibles i promotors del creixement de Blanquerna, així com pels quatre representants de Congregacions Religioses: Vedrunes, Franciscanes Missioneres, Jesuïtes i Salesians. Gràcies per la vostra disponibilitat i estimació de Blanquerna. M'he sentit molt ben acompanyat per tots els diversos Patronats en aquests més de 40 anys.

A nivell executiu de Blanquerna l'eina clau ha estat la Direcció General. Va ser començada de forma discreta per l'Andreu Oliveras, i amb una brevíssima etapa d'en Rafel Méndez. Després vingué una etapa molt feconda, amb en Lluís Font com a creador sempre imaginatiu, seguit de l'Andreu Ibarz com a atent estructurador, amb la Montse Queralt com a impecable gerent, fins arribar avui a l'estimadíssima Giorgia Miotto, que vol ser un pas nou a Blanquerna amb més atenció a la internacionalització i al màrqueting, ajudat de l'Enric Xicoy, nou secretari general de la casa. No cal dir el gran reconeixement i agraïment meu a totes i tots, per la vostra generositat, disponibilitat, treball atent, de tal manera que he pogut accomplir el que és ser President institucional, sempre potenciant, respectant i encoratjant el treball executiu dels directius de Blanquerna.

Vull aquí fer un agraïment especial al nou President, en Josep M. Carbonell, per la seva gran disponibilitat, un cop jubilat. La Fundació Blanquerna està en bones mans, ja que en Josep M. coneix les seves "entranyes" en haver estat membre del Patronat, professor i després Degà onze anys, i darrerament gestor dels terrenys destinats a ampliar salut. Això unit al seu CV, amb 4 anys a París com a secretari mundial dels estudiants catòlics, després com a parlamentari, president del CAC i de la Fundació Joan Maragall, i finalment dedicat plenament a Blanquerna. Gràcies Josep M.!!!

*Last but not least*, unes paraules d'agraïment ple al nostre Cardenal Omella, després del nostre fundador el Cardenal Narcís Jubany, vostè Sr. Cardenal ha estat el més proper a Blanquerna amb una atenta proximitat, que li agraïm de cor i en donem gràcies a Déu. Vostè ens ha ajudat a accentuar més encara la

nostra diocesania, tot accentuant l'aspecte pastoral, ja que és un gran tresor tenir una fundació diocesana com Blanquerna, oi més en el marc de la URL! Gràcies, Sr. Cardenal!

¿I jo què he fet durant aquesta llarga etapa darrera? Sí, he anat compatibilitzant Blanquerna amb la tasca de professor a la Facultat de Teologia, i, sobretot, durant vint anys de febrer a juny, en un lloc que mai hauria somniat, a la Universitat on havia estudiat, la Gregoriana de Roma. En aquesta etapa romana, vaig tenir el privilegi de compartir amb el Papa Benet XVI diversos esdeveniments, com dos Sínodes, on es reuneixen 300 bisbes de tot el món amb el Papa i amb experts, dels quals vaig tenir el privilegi de ser-ne els dos cops. Allà vaig poder compartir diverses trobades i reunions amb el Papa Benet, del que em va admirar que, després de l'etapa més problemàtica com a Prefecte de la fe per la dura crítica a la teologia de l'alliberament, estava com a Papa amb una visió més concreta del moment present, amb un estil nou seu que ha estat el que anomenaria com a "ortodòxia propositiva", és a dir, que no renya, no condemna, sinó que proposa clara i amorosament.

Un cop acabada aquesta enyorada docència s'em va oferir el ser Rector de Santa Maria del Mar. Tot, amb l'intent de que tenint cura del preciós monument gòtic que és Santa Maria del Mar, poguem anar més enllà amb una comunitat parroquial viva i existencial, amb una Càritas renovada i amb més d'unes 70 persones en grups de vida, d'entre els quals, 40 infants i joves, amb una atenció especial amb filipins i llatinoamericans. És un goig estar a Santa Maria del Mar!

Podeu entendre que avui estic molt emocionat, ja que després de més de 40 anys a Blanquerna i de 33 a la URL, estic experimentant la progressiva llunyania d'allò tant estimat i compartit com ha volgut ser la meva presidència a Blanquerna i secretaria del Patronat de la URL. En aquest context, i no com una formalitat sinó com una reflexió sincera, us vull demanar excuses, i sobretot perdó pel que durant aquests tants anys hagi estat errat o no bo per part meva, tant envers vosaltres com envers l'institució. Confio que els millors records d'aquests anys facin possible perdonar les meves mancances amb la joia i l'emoció que avui compartim.

Deixeu-me tres punts finals un xic diferents, que em plau reflexionar-los en veu alta:

- 1) Com em vaig justificar el treballar amb universitaris i intel·lectuals? l'eina de l'"intel·lectual orgànic";

- 2) La dimensió “internacional” de Blanquerna: un ús intel·ligent del castellà;
  - 3) La identitat cristiana i eclesial de Blanquerna: un patrimoni a testimoniar.
- 
- 1) **L'intel·lectual orgànic:** és una de les majors aportacions de Gramsci, fundador i teòric de la “ciència de la política” del Partit Comunista d'Itàlia, molt apreciat pel món catòlic italià, ja que era un home de pau i de gran respecte pel catolicisme. L'intel·lectual orgànic no ho és per la seva eloqüència, o per ser el motor exterior d'un grup, sino perquè es barreja activament en la vida pràctica com a dinamitzador ‘persuasiu permanent’; per això li cal, diu Gramsci, una visió humanística e històrica. El tipus d'intel·lectual orgànic és l'intel·lectual vinculat orgànicament amb el món popular. No es tracta de certes figures tradicionals de caps polítics que recorrien a l'oratoría i al “sentiment”. Al contrari, el coneixement dels problemes del treball, de la tècnica i de l'economia han d'estar acompanyats per una visió general -humanístico-històrica- de la realitat a transformar. No hi ha cap activitat humana de la que pugui excloure's tota intervenció intel·lectual, no es pot separar l'*homo faber* de l'*homo sapiens* i aquesta seria la funció de l'intel·lectual anomenat orgànic (cf. A. Gramsci, *Pequeña antología política*, Fontanella, Barcelona 1977, 30s.183-187). Haig de confessar-vos que això em va ajudar a formular, ja com a creient, capellà i teòleg el dedicar-me al món universitari i a la seva pastoral, no com un privilegi sinó com un servei.
  - 2) **La dimensió internacional de Blanquerna i la URL:** en parlarem abastament i molt bé a la festa de Sant Tomàs del curs passat, en la ponència del Director General de Sant Joan de Déu. Un servidor només voldria aportar una reflexió potser marginal tot i que un xic problemàtica i pot ser poc correcte políticament. En efecte, el fort decreixement de la natalitat, la multiplicació irracional de centres universitaris i la situació política de Catalunya en aquests darrers anys estan portant a que quasi bé no tenim estudiants de la resta d'Espanya, excepte de Mallorca i Andorra, tal com la resta d'Institucions universitàries de la URL. Tampoc no estan creixent suficientment els estudiants procedents de Llatino-amèrica. Penso que hi hem de reflexionar amb serenor ja que essent una Blanquerna una fundació d'iniciativa social per tant privada, tenim un present-futur clarament amenaçat. Això em recorda l'experiència dramàtica de la Universitat belga de Lovaina, que l'any 1968, es dividí en dos amb motiu de la divisió de Bèlgica en dos àrees lingüístiques: la Lovaina-*Leuven* clàssica restà en terreny de Flandres i la nova *Louvaine-*

*la neuf*, fou construïda en terreny de Valònia. ¿Què ha passat després de més de 50 anys? Que la de *Leuven* ha decidit per tenir alumnes fer la base del seu ensenyament en anglés i no en flamenc, i això que a Bèlgica les universitats privades són mantingudes íntegrament pel govern, però és clar que necessiten tenir un nombre raonable d'estudiants. Pense-m'hi, sense passió i amb calma, ens convé un "ús intel·ligent del castellà", per exemple, almenys, el primer semestre dels primers cursos, als màsters...

- 3) La identitat cristiana i eclesial de Blanquerna:** quan varem començar Blanquerna vivíem un moment en què encara que no es fos creient, certs "valors cristians" eren molt comuns i partíem molt d'un cristianisme anònim en la nostra identitat i confessió (recordem els cristians pel socialisme, unió democràtica...). Progressivament aquesta situació ha canviat, i molt, i això ens demana visibilitzar millor la nostra identitat cristiana i eclesial, i per tant explicitar millor les assignatures de Càtedra i la pastoral, i alhora la nostra consciència que som una institució diocesana en la qual el nostre Bisbe nomena el President i el Patronat com a signe d'aquesta identitat. Sabem que, en el professorat, en el PAS i en els estudiants, hi ha creients i no creients, però sigui com sigui tots estem compromesos en respectar i promoure aquesta identitat cristiana i eclesial i per això podem ensenyar i treballar a Blanquerna. És un tresor que hem de fer fructificar, tot respectant les diverses creences i religions, però sense marginar aquesta nostra identitat que vol mostrar que es pot ser qualsevol dels nostres títols acadèmics intentant viure-ho com a cristià i en l'ètica que hi comporta. És una llum que il·lumina, però no imposa, una llum que cal mantenir viva!

Per a clore us proposo unes paraules del Papa Francesc al parlar de la Universitat que ben bé poden aplicar-se a les tres Facultats de Blanquerna, i que diu així: "La universitat com a lloc d'elaboració i transmissió del saber, de formació a la "saviesa" en el sentit més profund del terme, d'educació integral de la persona" en tres eixos:

- 1) *La universitat com a lloc del discerniment* (tema central del Pla Pastoral de la nostra Diòcesi): lloc de la saviesa que té una funció important en formar al "discerniment" per alimentar l'esperança en el nostre món i en nosaltres;
- 2) *La universitat com a lloc en el qual s'elabora la cultura de la proximitat:* cultura del trobar-se, de l'encontre, sí: no tingueu por d'obrir-vos també als horitzons de la transcendència, al trobament amb Crist i a aprofundir la

relació amb Ell. La fe no redueix l'espai de la raó científica, sinó que l'obre a una visió integral;

- 3) *La universitat com a lloc de formació a la solidaritat*: el diàleg entre Jesús i els dos deixebles d'Emaús decebuts, que els fa recuperar l'esperança i que els porta a compartir i reconèixer Jesús. I conclou així: No hi ha futur pel nostre món sinó saben ser tots més solidaris.

I acabo amb un text de l'Evangeli que aquests dies he fet servir molt i que el vull viure amb senzillesa i amb una actitud no sempre fàcil, ja que tenim la temptació de pensar que nosaltres sols som els protagonistes principals de la història, oi més en el meu cas a Blanquerna. Per això és bo recordar la frase que Jesús encomanà perquè la diguessin els seus deixebles i que jo avui vull senzillament repetir: "Nosaltres som simples servidors, hem fet el que havíem de fer" (Lc 17,10).

He dit, gràcies i gràcies!

Dr. Salvador Pié, president de la Fundació Blanquerna (1981-2022).